

DOSAR NR. 19241/3/2019

R O M Â N I A
CURTEA DE APEL BUCUREȘTI-SECȚIA A IV-A CIVILĂ
ÎNCHEIERE

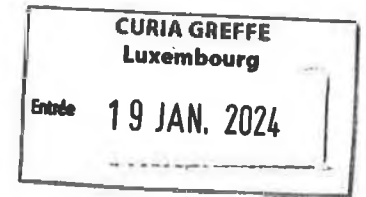
Ședința publică din data de 23.05.2023

Curtea constituită din:

PREȘEDINTE: GHEORGHE LIVIU ZIDARU

JUDECĂTOR: ROXANA STANCIU

GREFIER: CRISTINA-ALEXANDRA OPREA

Pe rol se află soluționarea apelurilor declarate de apelanta-pârâtă SC DADA Music SRL și de apelanta-reclamantă Uniunea Producătorilor de Fonograme din România împotriva sentinței civile nr. 993/10.06.2022, pronunțate de Tribunalul București-Secția a V-a Civilă, în dosarul nr. 19241/3/2019, în contradictoriu cu intimata-intervenientă Asociația Radiourilor Locale și Regionale, în cauza având ca obiect drept de autor și drepturi conexe.

Dezbaterile și susținerile părților au avut loc în ședința publică din data de 29.03.2023 fiind consemnate în încheierea de ședință de la acea dată, fiind parte integrantă din prezenta hotărâre, când instanța, având nevoie de timp pentru a delibera, a amânat succesiv pronunțarea la datele de 12.04.2023, 20.04.2023, 28.04.2023, 05.05.2023, 19.05.2023 și 23.05.2023, pentru când, în aceeași compunere a hotărât următoarele:

CURTEA,

Deliberând, constată următoarele:

I. Împrejurările litigiului

Reclamanta Uniunea Producătorilor de Fonograme din România (UPFR), în calitate de organism de gestiune colectivă a drepturilor conexe aparținând producătorilor de fonograme, a solicitat, prin acțiunea formulată la 24.06.2019 pe rolul Tribunalului București, obligarea pârâtei DADA Music SRL, operator al unui post de radio local, la plata remunerației minime datorate potrivit Metodologiei privind remuneratia datorata artistilor interpreti sau executanti si producatorilor de fonograme pentru radiodifuzarea fonogramelor publicate in scop comercial ori a reproducțiilor acestora de către organismele de radiodifuziune. În esență, reclamanta a apreciat că remunerațiile minime forfetare sunt datorate până la negocierea unei noi metodologii.

Pârâta DADA Music SRL a solicitat respingerea acțiunii, ca neîntemeiată, arătând că prin efectul art. II din Legea nr. 74/2018, remunerația minimă datorată organismelor de gestiune colectivă nu se mai aplică. Ca atare, a calculat și plătit reclamantei UPFR remunerațiile procentuale calculate potrivit metodologiei.

A fost formulată și încuviințată în principiu cererea de intervenție voluntară accesorie a Asociației Radiourilor Locale și Regionale, care a arătat în esență că remunerațiile minime impuse de vechea lege radiodifuzorilor sunt împovărătoare, mai ales în cazul radiourilor mici, cu caracter local; ca atare, a militat de la înființare pentru eliminarea remunerațiilor minime forfetare, obiectiv realizat prin adoptarea Legii nr. 74/2018. S-a susținut că impunerea unor remunerații forfetare contravine prevederilor art. 16 alin.2 din Directiva nr. 2014/26, potrivit cu care drepturile la remunerație trebuie să fie rezonabile în raport de valoarea economică a utilizării drepturilor respective.

Prin sent.civ. nr. 94/28.01.2022, Tribunalul București, secția a V-a civilă a admis în parte acțiunea și a obligat pârâta să plătească reclamantei sumele de 16, 13 lei (TVA inclus) și 70, 68 lei penalități de întârziere.

În esență, tribunalul a reținut aplicabilitatea art. 164 alin.2 din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, precum și a art. II din Legea nr. 74/2018. Ca atare, pentru perioada în litigiu nu se datorează remunerații minime forfetare, ci numai remunerații procentuale, aferente veniturilor efectiv obținute.

Prin apelul declarat, reclamanta UPFR susține în esență că prevederile art. II din Legea nr. 74/2018 sunt aplicabile doar în contextul negocierii unei noi metodologii. Până la acea dată, argumentează reclamanta, sunt aplicabile integral prevederile metodologiei anterioare. S-a apreciat că, dacă se interpretează prevederile legale în sensul aplicării lor imediate în prezenta cauză, acestea sunt contrare prevederilor art. 8 alin.2 din Directiva nr. 2006/115 și art. 16 alin.2 din Directiva nr. 2014/26.

Părțile adverse au solicitat respingerea apelului, ca nefondat.

II. Situația de fapt

Potrivit probelor dosarului, evaluate preliminar, între părți s-a încheiat la data de 20.10.2011 o licență neexclusivă pentru radiodifuzarea fonogramelor de comerț. În temeiul acestei licențe, DADA Music SRL a dobândit dreptul de a radiodifuză (de a comunica public) fonograme prin intermediul postului său de radio, asumându-și obligația corelativă de a plăti remunerația echitabilă.

S-a stipulat că în funcție de ponderea utilizării fonogramelor în programele de radio, postul de radio datorează o remunerație stabilită procentual, calculată asupra tuturor veniturilor dobândite de postul de radio, iar în lipsa veniturilor, asupra tuturor cheltuielilor făcute de utilizator pentru activitatea de radiodifuzare.

La art. 16 paragraful final din contractul de licență s-a stipulat că sumele rezultate din aplicarea procentelor la baza de calcul nu pot fi mai mici decât echivalentul în lei a 250 euro/trimestru calculat la cursul BNR din ziua scadenței, reprezentând remunerația minimă datorată de utilizatori pentru fiecare post local de radio deținut, respectiv 500 euro/trimestru pentru fiecare post de radio național deținut.

Aceste remunerații minime convenite producătorilor de fonograme au fost stabilite odată cu publicarea deciziei nr. nr. 153A/12 mai 2011 a Curții de Apel București, s. a IX-a civilă și pentru cauze de proprietate intelectuală, publicată în M.Of. nr. 470/5.07.2011 în temeiul Deciziei nr. 216/2011 emise de Oficiul Român pentru Drepturi de Autor.

După intrarea în vigoare a Legii nr. 74/2018 (a se vedea pct. III, *infra*), pârâta a refuzat să mai plătească remunerația forfetară minimă, considerând că această lege este de imediată aplicare și că datorează remunerații doar în raport de veniturile efectiv obținute. Dimpotrivă, reclamanta a facturat și ulterior a pretins în prezentul proces remunerația minimă, fiind de părere că remunerațiile minime forfetare stabilite prin vechea metodologie sunt aplicabile până la data adoptării unei metodologii noi.

Corespondența electronică dintre părți atestă pozițiile divergente ale acestora, exprimate și pe parcursul cauzei.

După cum rezultă din apărările formulate și înscrisurile depuse de pârâtă, aceasta a plătit pentru perioada 1.07.2018 – 30.06.2019 o remunerație de aproximativ 1000 lei, calculată procentual.

Prin raportul de expertiză contabilă efectuat la prima instanță s-au stabilit diferențe de remunerații în cuantum de 16, 13 lei (TVA inclus) și 70, 68 lei penalități de întârziere pentru varianta neaplicării remunerației minime, respectiv diferențe de remunerații în cuantum de 14.707, 51 lei (TVA inclus) și 8.019, 56 lei penalități de întârziere pentru varianta aplicării regulilor privitoare la remunerația minimă forfetară. Prima instanță a apreciat incidente remunerațiile procentuale, considerând că remunerația minimă forfetară a ieșit din vigoare pentru perioada dedusă judecății.

La data de 7.01.2020, ca urmare a măsurilor administrative dispuse de Oficiul Român pentru Drepturile de Autor în sarcina reclamantei UPFR, părțile au încheiat un nou contract de

licență (care nu privește perioada dedusă judecății), în care nu mai sunt menționate remunerații forfetare (minime), ci doar cele procentuale.

Într-un alt proces, reclamanta UPFR a atacat în contencios administrativ decizia ORDA prin care i s-a impus să nu mai perceapă remunerații minime forfetare.

Prin decizia nr. 2531/6.05.2022, Înalta Curte de Casație și Justiție – secția de contencios administrativ și fiscal a fost respinsă acțiunea în contencios administrativ amintită, fiind validată aceeași interpretare a prevederilor art. II din Legea nr. 74/2018 ca cea susținută de intimata-pârâtă și adoptată și de către tribunal prin sentința apelată. Reclamanta este așadar în continuare obligată în raporturile sale de drept administrativ cu Oficiul Român pentru Drepturile de Autor să nu mai perceapă remunerații minime forfetare.

III. Dispozițiile legale aplicabile prezentei cauze:

Directiva nr. 2006/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind dreptul de închiriere și de împrumut și anumite drepturi conexe dreptului de autor în domeniul proprietății intelectuale:

Art. 8 (Radiodifuziunea și comunicarea publică):

(2) Statele membre prevăd un drept pentru a asigura că o remunerație echitabilă unică este plătită de utilizator, atunci când o fonogramă publicată în scopuri comerciale sau o reproducere a acestei fonograme este utilizată în scopul unei radiodifuzări prin intermediul undelor radioelectrice sau pentru orice comunicare publică și că această remunerație este repartizată între artiștii interpreți sau executanți și producătorii de fonograme în cauză. În absența unui acord între artiștii interpreți sau executanți și producătorii de fonograme, statele membre pot stabili condițiile repartizării remunerației între aceștia.

Directiva nr. 2014/26/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind gestiunea colectivă a drepturilor de autor și a drepturilor conexe și acordarea de licențe multiteritoriale pentru drepturile asupra operelor muzicale pentru utilizare online pe piața internă:

Art. 16 alin.2, teza a II-a:

Titularii de drepturi primesc o remunerație adecvată pentru utilizarea drepturilor acestora. Tarifele pentru drepturile exclusive și drepturile la remunerație trebuie să fie rezonabile în raport cu, printre altele, valoarea economică a utilizării drepturilor în cauză, ținând seama de caracteristicile și de sfera de utilizare a operelor și a altor obiecte protejate, precum și de valoarea economică a serviciului prestat de organismul de gestiune colectivă.

Organismul de gestiune colectivă informează utilizatorul în cauză cu privire la criteriile utilizate la stabilirea acestor tarife.

Carta Drepturilor Fundamentale

Art. 17 Dreptul de proprietate

(1) Orice persoană are dreptul de a deține în proprietate, de a folosi, de a dispune și de a lăsa moștenire bunurile pe care le-a dobândit în mod legal. Nimeni nu poate fi lipsit de bunurile sale decât pentru o cauză de utilitate publică, în cazurile și condițiile prevăzute de lege și în schimbul unei despăgubiri juste acordate în timp util pentru pierderea pe care a suferit-o. Folosința bunurilor poate fi reglementată prin lege în limitele impuse de interesul general.

(2) Proprietatea intelectuală este protejată.

Art. 52

(1) Orice restrângere a exercițiului drepturilor și libertăților recunoscute prin prezenta cartă trebuie să fie prevăzută de lege și să respecte substanța acestor drepturi și libertăți. Prin respectarea principiului proporționalității, pot fi impuse restrângeri numai în cazul în care acestea sunt necesare și numai dacă răspund efectiv obiectivelor de interes general recunoscute de Uniune sau necesității protejării drepturilor și libertăților celorlalți.

(5) Dispozițiile prezentei carte care conțin principii pot fi puse în aplicare prin acte legislative și de punere în aplicare adoptate de instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii, precum și prin acte ale statelor membre în cazurile în care acestea pun în aplicare dreptul Uniunii, în exercitarea competențelor lor respective. Invocarea lor în fața instanței judecătorești se admite numai în scopul interpretării și controlului legalității unor astfel de acte.

(6) Legislațiile și practicile naționale trebuie să fie luate în considerare pe deplin, după cum se precizează în prezenta cartă.

Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, republicată în M.Of. nr. 489/14.06.2018.

Art. 112

(1) Pentru utilizarea directă sau indirectă a fonogramelor publicate în scop comercial ori a reproducerilor acestora prin radiodifuzare sau prin orice modalitate de comunicare către public, artiștii interpreți sau executanți și producătorii de fonograme au dreptul la o remunerație unică echitabilă.

(2) Cuantumul acestei remunerații se stabilește prin metodologii, conform procedurii prevăzute la [art. 163-165](#).

Art. 145

(1) Gestiunea colectivă este obligatorie pentru exercitarea următoarelor drepturi: (...)

c) dreptul de radiodifuzare a operelor muzicale;

d) dreptul la remunerație echitabilă unică recunoscut artiștilor interpreți sau executanți și producătorilor de fonograme pentru comunicarea publică și radiodifuzarea fonogramelor publicate în scop comercial sau a reproducerilor acestora; (...)

Art. 164

(1) Metodologia se negociază de către organismele de gestiune colectivă cu reprezentanții prevăzuți la art. 163 alin. (3) lit. b) și c), ținându-se seama de următoarele criterii principale:

a) categoria titularilor de drepturi, tipurile de opere și alte obiecte protejate și domeniul pentru care se poartă negocierea;

b) categoria de utilizatori pe care îi reprezintă la negocieri structurile asociative sau ceilalți utilizatori desemnați să negocieze;

c) repertoriul gestionat de organismul de gestiune colectivă, pentru membrii proprii, precum și pentru membrii altor organisme străine similare, în baza contractelor de reciprocitate;

d) proporția utilizării repertoriului gestionat de un organism de gestiune colectivă;

e) proporția utilizărilor pentru care utilizatorul a îndeplinit obligațiile de plată prin contracte directe cu titularii de drepturi;

f) veniturile obținute de utilizatori din activitatea care utilizează repertoriul pentru a cărui utilizare se negociază metodologiile;

g) practica europeană privind rezultatele negocierilor dintre utilizatori și organismele de gestiune colectivă.

(2) Organismele de gestiune colectivă pot solicita în negocieri, de la aceeași categorie de utilizatori, fie remunerații forfetare, fie remunerații procentuale stabilite ca parte procentuală din veniturile obținute de fiecare utilizator prin activitatea în cadrul căreia se utilizează repertoriul sau, în lipsa veniturilor, din cheltuielile ocazionate de utilizare. **Pentru activitatea de radiodifuzare, organismele de gestiune colectivă pot solicita numai remunerații procentuale, diferențiate prin directă proporționalitate cu ponderea utilizării de către fiecare utilizator - organism de televiziune sau de radiodifuziune a repertoriului gestionat colectiv în această activitate.**

(3) Remunerațiile prevăzute la alin. (2) **trebuie să fie rezonabile în raport cu valoarea economică și ponderea utilizării drepturilor în cauză, ținând seama de caracteristicile și de sfera de utilizare a operelor și a altor obiecte protejate, precum și de valoarea economică a serviciului prestat de organismul de gestiune colectivă.** Organismele de gestiune colectivă și utilizatorii motivează modul de stabilire a acestor remunerații.

Art. 166

(1) Organismele de gestiune colectivă, utilizatorii sau structurile asociative ale utilizatorilor prevăzuți la art. 163 alin. (3) lit. b) și c) pot formula o nouă cerere de inițiere a procedurilor de negociere a tarifelor și metodologiilor numai după 3 ani de la data publicării lor în formă definitivă în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(2) În cazul negocierilor prevăzute la art. 114 alin. (4), oricare dintre părți poate formula o nouă cerere de inițiere a procedurilor de negociere a metodologiilor numai după 3 ani de la data publicării acestora în formă definitivă în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(3) Până la publicarea noilor metodologii, rămân valabile vechile metodologii.

Legea nr. 74/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, publicată în M.Of. nr. 268/27.03.2018.

Art. II

(2) Metodologiile prevăzute la art. 131 din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, cu modificările și completările ulterioare, rămân în vigoare până la expirarea duratei pentru care au fost încheiate.

(3) Dispozițiile din metodologiile elaborate conform art. 131 și 131¹ din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, cu modificările și completările ulterioare, care conțin prevederi referitoare la sume/remunerații fixe sau minime aplicabile în cazul radiodifuzării, contrare dispozițiilor art. 131¹ alin. (2), astfel cum acestea au fost modificate prin prezenta lege, nu se mai aplică începând cu data împlinirii unui termen de 90 de zile de la publicarea prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Metodologia privind remuneratia datorata artistilor interpreti sau executanti si producatorilor de fonograme pentru radiodifuzarea fonogramelor publicate in scop comercial ori a reproducerilor acestora de catre organismele de radiodifuziune, stabilită în forma sa finală prin decizia civilă nr. 153A/12 mai 2011 a Curții de Apel București, s. a IX-a civilă și pentru cauze de proprietate intelectuală, publicată în M.Of. nr. 470/5.07.2011 în temeiul Deciziei nr. 216/2011 emise de Oficiul Român pentru Drepturi de Autor (ORDA):

4. Organismele de radiodifuziune, denumite utilizatori, în sensul prezentei metodologii, au obligația să plătească trimestrial organismelor de gestiune colectivă desemnate de ORDA drept colecători pentru artiștii interpreți sau executanți și producătorii de fonograme o remunerație reprezentând drepturi conexe patrimoniale pentru utilizarea fonogramelor de comerț sau a reproducerilor acestora, stabilite prin aplicarea unui procent, conform tabelului de

mai jos, la baza de calcul prevăzută la pct. 5 din metodologie, pentru fiecare post de radio deținut.

Ponderea utilizării fonogramelor de comerț în programe	Artiști interpreți sau executanți și producători de fonograme
Până la 35% inclusiv	1,8%
Peste 35%, până la 65% inclusiv	2,4%
Peste 65%	3%

Organismele de radiodifuziune au obligația să plătească trimestrial organismelor de gestiune colectivă desemnate de ORDA drept colectori pentru artiștii interpreți sau executanți și producătorii de fonograme o remunerație reprezentând drepturi conexe patrimoniale pentru utilizarea fonogramelor publicate în scop comercial sau a reproducerilor acestora, calculată prin aplicarea la totalul veniturilor brute lunare obținute din activitatea de radiodifuzare a unui procent de 3% în cazul unei utilizări a fonogramelor în pondere de 100% din totalul timpului de emisie a programelor. În cazul unei utilizări mai reduse, procentul de 3% se reduce direct proporțional cu ponderea timpului de utilizare a fonogramelor în raport cu timpul total de emisie a programelor.

5. Baza de calcul asupra căreia se aplică procentele prevăzute la pct. 3 o constituie totalitatea veniturilor brute lunare, mai puțin taxa pe valoarea adăugată, obținute de utilizatori din activitatea de radiodifuzare, incluzând, dar fără a se limita la acestea veniturile din publicitate, barter, abonamente, anunțuri și informații, apeluri telefonice și SMS-uri suprataxate, sponsorizări, concursuri și jocuri radiodifuzate, închirieri spații de emisie, alte contribuții financiare, autorizații de recepție, venituri din radiodifuzări realizate la comandă, venituri provenite din asocieri sau alte activități correlate cu cea de radiodifuzare. Intră în baza de calcul și veniturile societăților terțe, în special ale societăților de producție și achiziție de publicitate, în măsura în care sunt încasate pentru activitatea de radiodifuzare a utilizatorului corespunzător fonogramei/fonogramelor publicată/publicate în scop comercial, radiodifuzată/radiodifuzate și în măsura în care există un transfer inechitabil, contrar uzanțelor cinstite în raporturile comerciale, specifice domeniului respectiv. În lipsa veniturilor, baza de calcul o constituie totalitatea cheltuielilor efectuate de utilizator pentru activitatea de radiodifuzare (cum ar fi cheltuieli de personal, cheltuieli pentru serviciile prestate de terți, achiziții de orice fel etc.) în trimestrul pentru care remunerația este datorată.

6. Sumele rezultate din aplicarea procentelor la baza de calcul nu pot fi mai mici decât echivalentul în lei, calculat la cursul BNR din ziua scadenței, a 500 euro/trimestru, reprezentând remunerația minimă datorată de utilizatori pentru fiecare post de radio local deținut, respectiv a 1.000 euro/trimestru, reprezentând remunerația minimă datorată de utilizatori pentru fiecare post de radio național deținut.

În motivarea hotărârii pronunțate de Curtea de Apel București, prin care a fost stabilită forma finală a metodologiei aplicabile, s-a reținut între altele că:

"Referitor la critica formulată de UPFR în motivul V de apel și de CREDIDAM în motivul 5, Curtea apreciază că, raportat și la practica altor state europene, este judicios ca suma minimă reprezentând remunerație echitabilă pentru radiodifuzarea fonogramelor să fie diferențiată în raport cu caracterul local sau național al radiodifuzării, având în vedere că, raportat la acest caracter, utilizarea se adresează unei audiențe potențiale substanțial diferită și, totodată, în funcție de acest caracter, și potențialul unui post de radiodifuziune de a atrage venituri este, de asemenea, altul. Prin urmare, Curtea apreciază că suma de 500 euro/trimestru urmează să fie păstrată ca nivel al remunerației echitabile minime datorate de posturile de radiodifuziune locale. În schimb, pentru posturile de radiodifuziune naționale, suma minimă datorată cu titlu de remunerație echitabilă urmează a fi de 1.000 euro/trimestru."

De asemenea, s-a mai reținut că sunt *"intemeiate și criticile privind modul de calcul al remunerației în situația în care utilizatorul nu realizează venituri. Astfel, pentru această situație legiuitorul a stabilit în art. 131¹ alin. 2 din Legea nr. 8/1996 ca "iar în lipsa veniturilor" remunerațiile se stabilesc "în funcție de cheltuielile ocazionate de utilizare". În plus, împrejurarea că se stabilesc în metodologie și remunerații minime nu este de natura să înlăture modalitatea legală de determinare a remunerației pentru situația în care utilizatorul nu realizează venituri, întrucât remunerațiile minime au doar rolul de a proteja titularii de drepturi, pentru că acestora să li se asigure o minimă remunerație chiar și în situația în care utilizatorul nu are performanțe economice sau, datorită altor împrejurări, desfasoarea activității de radiodifuzare fără a urmări și avantaje economice. "*

În cauză, este incidentă remunerația minimă de 500 de euro/post radio local/trimestru. Această remunerație se împarte însă în părți egale pentru artiștii interpreți și executanți, pe de o parte, și pentru producătorii de fonograme, pe de altă parte.

IV. Circumstanțele care au determinat Curtea de Apel să dispună sesizarea Curții de Justiție a Uniunii Europene:

După cum rezultă din paragrafele anterioare, în reglementarea anterioară Legii nr. 74/2018, Metodologia aplicabilă prevedea o remunerație minimă cuvenită organismului de gestiune colectivă care gestionează colectiv drepturile producătorilor de fonograme (mai exact, apelanta UPFR).

Remunerația minimă era de 250 euro/trimestru pentru fiecare post de radio local, respectiv de 500 euro/trimestru pentru un post de radio național.

Aceste remunerații minime sunt prevăzute de Metodologie doar pentru ipoteza în care aplicarea prevederilor pct. 4 și 5 din Metodologie nu ar fi condus la calcularea unei remunerații superioare. În practică, urmare a veniturilor insuficiente obținute (respectiv declarate) de către radiodifuzori, adesea UPFR a solicitat și pretins radiodifuzorilor plata remunerației minime.

În cadrul unor litigii anterioare, în practica judiciară națională s-au conturat diferențe de interpretare cu privire la semnificația sintagmei post radio local. În aceste litigii, UPFR a susținut ideea că orice emițător local echivalează cu un post de radio local distinct, cu argumentul că aceste emițătoare locale ar face accesibile emisiunile postului de radio unui public nou; alt argument s-a bazat pe faptul că, uneori, materialele publicitare difuzate la nivel local erau diferite. În practică, aceste susțineri – uneori primite de către instanțele naționale – au determinat calculul unor remunerații minime în quantum ridicat, fiind considerate împovărătoare de către radiodifuzori cu activitate locală și cu rezultate economice adesea modeste.

Aceste circumstanțe au determinat modificarea Legii nr. 8/1996 cu privire la dreptul de autor și drepturile conexe, prin art. II din Legea nr. 74/2018, al cărui text este redat în secțiunea a III-a de mai sus.

Pretențiile deduse judecății de către apelanta-reclamantă UPFR în contradictoriu cu intimata-pârâtă DADA Music SRL privesc o perioadă ulterioară intrării în vigoare a Legii nr. 74/2018. După cum rezultă din secțiunea a II-a, pârâta a refuzat să mai plătească remunerația forfetară minimă, considerând că această lege este de imediată aplicare și că datorează remunerații doar în raport de veniturile efectiv obținute. Dimpotrivă, reclamanta a facturat și ulterior a pretins în prezentul proces remunerația minimă, fiind de părere că remunerațiile minime forfetare stabilite prin vechea metodologie sunt aplicabile până la data adoptării unei metodologii noi.

Această chestiune constituie motivul central al apelului declarat în cauză, fiind hotărâtoare pentru dezlegarea pricinii.

Pentru a-și îndeplini într-o manieră corespunzătoare rolul care îi revine în cadrul mecanismului trimiterii preliminare, Curtea de Apel apreciază, doar cu titlu preliminar judecății

propriu-zise, că art. II din Legea nr. 74/2018 trebuie interpretat în sensul că prevederile pct. 6 din Metodologie referitoare la remunerația minimă și-au încetat efectele în termenul prevăzut de art. II din Legea nr. 74/2018. Ca urmare, pentru perioada dedusă judecării, intimata nu datorează remunerații minime, ci doar remunerațiile raportate la veniturile efectiv obținute.

Trebuie observat că prin decizia nr. 2531/6.05.2022, Înalta Curte de Casație și Justiție – secția de contencios administrativ și fiscal s-a reținut că art. II din Legea nr. 74/2018 este de imediată aplicare. Or, această hotărâre ar putea prezenta relevanță în cadrul prezentului litigiu, în măsura în care se admite că ea are autoritate de lucru judecat față de apelanta UPFR. De altfel, apelanta UPFR însăși pare să admită, ca premisă logică a cererii de sesizare a Curții de Justiție a Uniunii Europene, că remunerațiile minime forfetare și-au încetat aplicabilitatea.

În esență, prin cererea sa de sesizare a Curții de Justiție, UPFR susține că Directivele nr. 2006/116/CE și 2014/26/UE, respectiv art. 15 din Tratatul OMPI nu exclud posibilitatea stabilirii unei remunerații forfetare minime și se opun ingerinței legislatorului național în executarea unei Metodologii în vigoare, care prevede o astfel de remunerație minimă.

În aprecierea Curții de Apel, este limpede și necontroversat că Art. 8 alin.2 Directiva nr. 2006/115/CE, precum și art. 16 alin.2 teza a II-a din Directiva nr. 2014/26/UE nu exclud stabilirea unei remunerații minime forfetare, desigur cu condiția ca aceasta să nu fie, prin quantumul său, excesivă și împovărătoare pentru utilizatori (radiodifuzorii). În principiu, remunerația minimă stabilită de Metodologie, de 250 euro/trimestru/radio local și de 500 euro/trimestru/radio național era conformă cerințelor dreptului Uniunii Europene. Pe de altă parte, Curtea are dubii dacă aceeași concluzie s-ar fi justificat și în privința interpretării promovate de UPFR în alte litigii, anume că fiecare emițător ar echivala cu un post de radio distinct – în acest caz, remunerațiile calculate având un caracter cel puțin în unele cazuri și *prima facie* excesiv de împovărător pentru utilizatori. Această din urmă chestiune nu este însă relevantă în prezenta cauză.

Fiind așadar limpede că dreptul european relevant nu exclude *de plano* calcularea unor remunerații forfetare, ci o permite, Curtea apreciază că întrebările propuse de UPFR trebuie reformulate. De altfel, prerogativa sesizării Curții de Justiție este una exclusivă a instanței naționale, care va formula întrebările de așa manieră încât să furnizeze un răspuns util cu privire la problemele reale de interpretare a regulilor europene relevante.

Cu adevărat relevant în speță este chestiunea de a ști dacă art. 8 alin.2 Directiva nr. 2006/115/CE, precum și art. 16 alin.2 teza a II-a din Directiva nr. 2014/26/UE, coroborate cu art. 17 și al art. 52 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, *se opun* unei legislații naționale *care nu asigură o remunerație echitabilă minimă (forfetară)* a titularilor de

drepturi (producători de fonograme), reprezentați de organisme de gestiune colectivă, indiferent de veniturile obținute ori de cheltuielile realizate de organismele de radiodifuziune și de televiziune.

În aprecierea preliminară a Curții de Apel, răspunsul la această întrebare ar trebui să fie negativ.

Prevederile a căror interpretare se solicită prevăd în esență că remunerația cuvenită și producătorilor de fonograme trebuie să fie adecvată și rezonabilă prin raportare la mai multe criterii, între altele prin raportare la valoarea economică a utilizării drepturilor în cauză, dar și prin raportare la valoarea economică a serviciului prestat de organismul de gestiune colectivă.

Directivele lasă însă în seama legislatorului național să prevadă mecanisme prin care să se concretizeze o astfel de remunerație adecvată; din această perspectivă, nimic din dispozițiile relevante, respectiv din considerentele explicative cuprinse în preambul nu justifică interpretarea potrivit căreia ar fi obligatorie stipularea unor remunerații forfetare (minime).

Dacă se adoptă această interpretare, o a doua chestiune relevantă în cauză este însă aceea de a ști dacă prevederile menționate în dispozitiv se opun unei legislații naționale care elimină, cu aplicabilitate imediată, remunerațiile minime (forfetare) stabilite printr-o metodologie negociată anterior între organismul de gestiune colectivă și utilizatori, fără a modifica criteriile de calcul ale remunerației și fără a prevedea o durată maximă de timp pentru negocierea unor noi acorduri (metodologii) pentru cuantificarea remunerațiilor echitabile?

De această dată, aprecierea preliminară a Curții de Apel este una mai nuanțată.

Trebuie observat că Metodologia publicată prin Decizia ORDA nr. 216/2011 a fost definitivată în urma unor negocieri între organismele de gestiune colectivă și utilizatori, a unui arbitraj subsecvent desfășurat în cadrul ORDA și a apelului la Curtea de Apel București, care a stabilit cu putere obligatorie forma finală a Metodologiei.

În esență, sistemul Metodologiei preconizează ca procentele stabilite să se raporteze, după caz, fie la totalitatea veniturilor obținute, fie, în lipsa veniturilor, la totalitatea cheltuielilor de operare ale radiodifuzorului. Cu toate acestea, au fost prevăzute și remunerații minime cu rolul de a proteja titularii de drepturi, pentru ca acestora să li se asigure o minimă remunerație chiar și în situația în care utilizatorul nu are performanțe economice sau, datorită altor împrejurări, desfășoară activitatea de radiodifuzare fără a urmări și avantaje economice.

Acest sistem de remunerare trebuie privit ca un tot unitar. Astfel, în măsura în care ar fi avut reprezentarea că legislatorul național nu va mai permite stipularea unor remunerații minime, este posibil ca prevederile privitoare la procentele de remunerație și/sau cu privire la

baza de calcul să fi fost diferite, tocmai pentru a se asigura o remunerare adecvată a titularilor de drepturi conexe.

Or, intervenția legislatorului național, prin art. II din Legea nr. 74/2018, scoate din vigoare cu efect imediat o componentă a sistemului de remunerare, fără a modifica criteriile de calcul ale remunerației și fără a prevedea o durată maximă de timp pentru negocierea unor noi acorduri (metodologii) pentru cuantificarea remunerațiilor echitabile.

În acest mod, situația anterioară Legii nr. 74/2018 este modificată în favoarea radiodifuzorilor, fără a exista vreun sistem coerent care să asigure că remunerațiile datorate producătorilor de fonograme vor fi unele rezonabile și pentru aceștia, iar nu unele derizorii, minore. De asemenea, în situația actuală, este previzibil că utilizatorii nu vor manifesta prea mult entuziasm pentru negocierea unei noi metodologii, cea în vigoare fiind una favorabilă (la peste 5 ani de la intrarea în vigoare a Legii nr. 74/2018, o nouă metodologie rămâne un deziderat).

Apelanta UPFR a depus la dosar situații din care rezultă că, în anul 2022, unii radiodifuzori au plătit remunerații trimestriale egale sau chiar inferioare sumei de 100 de euro (ca. 500 lei), în vreme ce alți radiodifuzori au plătit remunerații substanțiale, de ordinul zecilor sau sutelor de mii de lei.

Fără a putea cenzura veridicitatea acestor tabele, Curtea observă că în sistemul actual, este posibil ca unii radiodifuzori să plătească remunerații derizorii, de câțiva (zeci) de lei, ceea ce probabil corespunde valorii economice a utilizării (care poate fi nonprofit sau cu profituri foarte mici), dar este îndoielnic dacă corespunde și valorii economice a drepturilor gestionate.

Pe de altă parte, în abstract, Curtea de Apel apreciază că metodologiile produc efecte similare unui act normativ, cu opozabilitate *erga omnes*, pentru toți titularii de drepturi și pentru utilizatorii din domeniul respectiv. Trebuie recunoscut legislatorului dreptul de a interveni, pentru rațiuni de politică generală, prin dispoziții de imediată aplicare inclusiv cu privire la metodologiile în curs. Așadar, nu s-ar putea aprecia că prevederile dreptului UE s-ar opune principial unei dispoziții legale precum cea cuprinsă în art. II din Legea nr. 74/2018, care declară inaplicabile cu efecte imediate remunerațiile minime (forfetare).

În măsura în care răspunsul la primele două întrebări va fi negativ, se ridică totuși problema care trebuie să fie conduita instanței naționale sesizate cu un litigiu concret din perspectiva respectării exigențelor art. 8 alin.2 Directiva nr. 2006/115/CE, precum și art. 16 alin.2 teza a II-a din Directiva nr. 2014/26/UE, coroborate cu art. 17 și al art. 52 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. Aceste exigențe presupun, în aprecierea Curții de Apel, ca remunerația datorată titularilor de drepturi să nu fie una derizorie, căci o asemenea

situație ar echivala cu o veritabilă expropriere în interes privat, ceea ce ar constitui o încălcare a prevederilor art. 17 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

În logica întrebărilor nr. 3 și 4, Curtea de Apel apreciază, preliminar, că instanța națională ar trebui să verifice dacă remunerațiile procentuale calculate prin raportare la veniturile concrete declarate de organismele de radiodifuziune și de televiziune au un caracter echitabil și rezonabil pentru titularii de drepturi, pe de-o parte, respectiv pentru utilizatori, pe de altă parte ori, dimpotrivă, dacă acestea au un caracter *manifest derizoriu* ori, după caz, *manifest excesiv*.

O asemenea prerogativă ar trebui recunoscută, întrucât instanța națională este obligată să interpreteze legislația națională adoptată în transpunerea Directivelor Uniunii Europene de așa manieră, încât să se asigure efectul util al acestora din urmă. Or, textele a căror interpretare se solicită prevăd că remunerația trebuie să fie rezonabilă deopotrivă pentru titularii de drepturi și pentru utilizatori – ceea ce exclude atât o remunerație derizorie, cât și una excesivă.

În această optică, se pune însă problema de a ști care sunt criteriile care pot fi utilizate în scopul unei atare aprecieri. Aceste criterii nu constituie o problemă de drept național, ci în primul rând una de drept al Uniunii Europene, căci Directivele trebuie interpretate și aplicate într-o manieră uniformă.

De asemenea, dacă constată că remunerația datorată potrivit metodologiei modificate de noua legislație națională are caracter derizoriu, se pune problema de a ști dacă instanța națională este îndreptățită ori chiar obligată să aplice criterii alternative față de cel al veniturilor declarate — cum ar fi determinarea remunerației pe temeiul cheltuielilor efectuate de radiodifuzori pentru activitatea de radiodifuzare, al remunerației plătite de radiodifuzori similari ori alte criterii similare — pentru a se asigura că titularii de drepturi primesc o remunerație adecvată, fără a prejudicia interesele legitime ale utilizatorilor, respectiv fără a fi derizorie, dar și fără a fi excesiv de împovărătoare pentru organismele de radiodifuziune și de televiziune.

În final, Curtea observă că potrivit jurisprudenței Curții de Justiție în cauza *Francovich* (C - 6/90), o directivă incorect transpusă nu poate fi aplicată *contra legem*, în relațiile dintre particulari, dar aceasta nu determină inadmisibilitatea sesizării (cum a susținut intervenienta Asociația Radiourilor Locale și Regionale) din cel puțin două motive:

În primul rând, incumbă instanței naționale obligația de a interpreta ansamblul regulilor relevante ale sistemului de drept, iar nu exclusiv regulile naționale de transpunere a unei directive, în așa manieră încât să se asigure inclusiv în raporturile dintre particulari respectarea deplină a prevederilor dreptului european (*efectul util*), în acest sens fiind jurisprudența

relevantă a Curții de Justiție (C 397/01 – *Pfeiffer*). Or, după cum rezultă exemplificativ și din întrebările nr. 3 și 4, instanța națională ar dispune de instrumente specifice pentru asigurarea unui rezultat conform normelor obligatorii ale dreptului UE.

În al doilea rând, dacă nu ar fi posibilă interpretarea dreptului național pentru a se obține o aplicare, iar nu o încălcare a normelor obligatorii ale dreptului UE, particularul lezat ar putea avea la îndemână o acțiune în despăgubiri împotriva statului (cf. în acest sens cauza *Francovich*). Aceste principii au fost reafirmate relativ recent de Curtea de Justiție în cauza C – 261/20, *Thelen Technopark Berlin GmbH c. MN* (Hotărârea Marii Camere din 18.01.2022).

În temeiul art. 267 TFUE, se va dispune sesizarea Curții de Justiție a Uniunii Europene cu întrebările arătate în dispozitiv și se va dispune suspendarea judecării, potrivit art. 412 alin.1 pct. 7 C.pr.civ.

**PENTRU ACESTE MOTIVE,
ÎN NUMELE LEGII,
DISPUNE:**

Sesizarea Curții de Justiție a Uniunii Europene cu următoarele întrebări:

Art. 8 alin.2 Directiva nr. 2006/115/CE, precum și art. 16 alin.2 teza a II-a din Directiva nr. 2014/26/UE, coroborate cu art. 17 și al art. 52 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, trebuie interpretate în sensul că:

1. Se opun unei legislații naționale care nu asigură o remunerație echitabilă minimă (forfetară) a titularilor de drepturi (producători de fonograme), reprezentați de organisme de gestiune colectivă, indiferent de veniturile obținute ori de cheltuielile realizate de organismele de radiodifuziune și de televiziune?
2. În cazul unui răspuns negativ la prima întrebare, se opun unei legislații naționale care elimină, cu aplicabilitate imediată, remunerațiile minime (forfetare) stabilite printr-o metodologie negociată anterior între organismul de gestiune colectivă și utilizatori, fără a modifica criteriile de calcul ale remunerației și fără a prevedea o durată maximă de timp pentru negocierea unor noi acorduri (metodologii) pentru cuantificarea remunerațiilor echitabile?
3. În cazul unui răspuns negativ la primele două întrebări, este instanța națională îndreptățită și, după caz, obligată, să verifice dacă remunerațiile procentuale calculate prin raportare la veniturile concrete declarate de organismele de

radiodifuziune și de televiziune au un caracter echitabil și rezonabil pentru titularii de drepturi, pe de-o parte, respectiv pentru utilizatori, pe de altă parte ori, dimpotrivă, dacă acestea au un caracter manifest derizoriu ori, după caz, manifest excesiv și care sunt criteriile care pot fi utilizate în scopul unei atare aprecieri?

4. În cazul unui răspuns afirmativ la a treia întrebare, dacă constată că remunerația datorată potrivit metodologiei modificate de noua legislație națională are caracter derizoriu, este instanța națională îndreptățită, respectiv obligată să aplice criterii alternative față de cel al veniturilor declarate — cum ar fi determinarea remunerației pe temeiul cheltuielilor efectuate de radiodifuzori pentru activitatea de radiodifuzare, al remunerației plătite de radiodifuzori similari ori alte criterii similare — pentru a se asigura că titularii de drepturi primesc o remunerație adecvată, fără a prejudicia interesele legitime ale utilizatorilor, respectiv fără a fi derizorie, dar și fără a fi excesiv de împovărătoare pentru organismele de radiodifuziune și de televiziune?

Suspendă judecata până la soluționarea sesizării.

Cu drept de recurs pe toată durata suspendării în ceea ce privește suspendarea.

Fără cale de atac în ceea ce privește sesizarea Curții de Justiție a Uniunii Europene.

Pronunțată prin punerea soluției la dispoziția părților prin intermediul grefei, azi, 23.05.2023.

PREȘEDINTE,
Gheorghe Liviu Zidaru

JUDECĂTOR,
Roxana Stanciu

GREFIER,
Cristina-Alexandra Oprea